

PER REFORÇAR I MODERNITZAR L'ATENCIÓ INTERMÈDIA, LA GERIATRIA I LES CURES PAL·LIATIVES EN UNA SOCIETAT LONGEVA

Demanem als partits polítics que assumiran el pròxim Govern de Catalunya, així com a tot el futur Parlament:

1. **IMPLICACIÓ amb el manteniment, l'enfortiment i la modernització dels serveis d'atenció intermèdia** (fins ara, atenció sociosanitària), incloent-hi les cures pal·liatives i la geriatria, especialment per a les persones amb malalties cròniques i discapacitat física i sensorial, amb l'objectiu de potenciar la seva autonomia, compensar les seves limitacions o pal·liar el seu malestar, i, en general, promoure un envelliment actiu.
 2. **IMPULS al projecte de transformació de l'atenció intermèdia engegant**, prioritzant l'enfocament comunitari, el treball integrat amb l'atenció primària de salut per a una atenció integrada i centrada en la persona, evitant l'ingrés sempre que sigui possible, i garantint la proximitat i l'equitat en la provisió dels serveis.
 3. **INVERSIÓ per augmentar el finançament de l'atenció intermèdia, passant de l'actual 4%, aproximadament, al 5% de la despesa directa de Salut el 2025**, i progressivament fins arribar al 7,5% l'any 2027, que és on s'hauria de situar per poder donar resposta als dos punts anteriors.
-

Aquests tres punts es basen en tot el que exposem a continuació.

L'envelliment de la població i les conseqüències per a la salut

Actualment, a Catalunya, els ciutadans de 65 o més anys representen el 19% de la població; al 2030 superaran el 22%, fins a enfilar-se al 30% al 2050 (IDESCAT). Això es tradueix en **1.800.000 persones de 65 o més anys al 2030**. De cada 100 persones de 65 o més anys, un 17% té 85 o més anys; en breu, tindrem **més de 300.000 persones majors de 85 anys**. També el nombre de centenaris (2.514 al 2023, segons l'IDESCAT) no para de créixer. Segons el Departament de Drets Socials, **aviat les persones amb una dependència reconeguda es podrien apropar al milió**. És sabut que les necessitats de salut, vinculades a la presència de múltiples malalties cròniques i esdeveniments catastròfics com una fractura de fèmur o un ictus, s'incrementen amb l'edat i tenen més impacte quan coexisteixen necessitats socials.

Per tot això, fa anys que Catalunya s'enfronta al desafiament de proporcionar una atenció de qualitat, accessible, equitativa i ajustada a les necessitats de les persones grans, així com a les de les seves famílies, tenint en compte les seves característiques i els diferents nivells de complexitat. Aquesta atenció s'ha d'oferir tant mitjançant estratègies proactives i preventives en períodes d'estabilitat com en resposta a les freqüents crisis de salut que aquestes persones poden patir.

L'Atenció Intermèdia, la Geriatria i les Cures Pal·liatives

L'àmbit de "**l'atenció intermèdia**", nom amb el qual actualment s'indica l'evolució de l'històric sector "**sociosanitari**" de Catalunya, es va posar en marxa l'any 1986, amb el Programa "Vida als Anys" d'atenció sociosanitària a la gent gran amb llarga malaltia. Certament, si ens situem als '80 del segle passat, va ser un projecte estratègic de mirada molt llarga i molt previsor.

Avui en dia, la xarxa d'atenció intermèdia compta amb 98 centres, més de 8.000 llits, més de 250 equips comunitaris, i més de 10.000 professionals repartits per tot el territori. **Aquests recursos, especialitzats en geriatria i cures pal·liatives**, es focalitzen principalment en tres àrees: d'una banda, en la recuperació funcional de persones que, després d'una crisi de salut i una consegüent davallada funcional, requereixen una atenció experta interdisciplinària per assolir el màxim nivell d'autonomia possible i poder tornar al seu domicili habitual, o continuar-hi vivint; de l'altra, en donar suport a persones que necessiten una transició abans del retorn a la comunitat o que requereixen cures expertes per a la descompensació d'una malaltia crònica, en un entorn adaptat i amb suport d'equips interdisciplinaris, evitant així l'ingrés hospitalari convencional i, fins i tot, la necessitat dels serveis d'urgències, quan sigui possible; i finalment, oferint un model d'atenció pal·liativa centrat en la persona, el seu confort i la màxima qualitat de vida possible. A més, l'atenció intermèdia és el sistema de suport sanitari per a moltes persones que manquen de recursos socials.

Aquest àmbit, tan estructurat, representa una peculiaritat del sistema de salut de Catalunya que, en aquest moment, diferents comunitats autònomes, així com molts altres països del món intenten copiar i adaptar. L'atenció intermèdia a Catalunya inclou també molta part dels recursos especialitzats de cures pal·liatives, un àmbit en el qual Catalunya va ser pionera i és reconeguda per l'Organització Mundial de la Salut (OMS).

Actualment, **l'atenció intermèdia, incloent les cures pal·liatives de les unitats d'aguts, té destinat un 4,8% del pressupost de Salut, xifra que disminueix per sota del 4% quan es considera únicament la despesa directa. Des del 2010 el creixement interanual d'aquest pressupost ha estat proporcionalment el més petit respecte a tots els altres nivells assistencials (aguts, atenció primària i salut mental), segons dades públiques. En el mateix sentit, des de la pandèmia tots els àmbits assistencials han crescut en nombre de professionals, sent un increment menor en l'atenció intermèdia.**

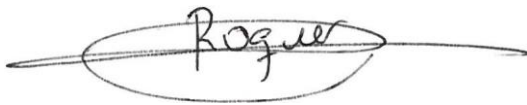
Això es tradueix en un **sector amb càrregues de treball elevades, infraestructures que esdevenen obsoletes, escassa presència de tecnologia i innovació i limitada capacitat d'atracció i fidelització de professionals**. En altres paraules, estem assistint a la progressiva descapitalització d'un sector que va ser pioner i que representa un valor afegit enfront de l'envelliment de la població.

Si l'horitzó segueix sent el de treballar per a una **atenció integrada social i sanitària**, l'atenció intermèdia n'ha de representar un dels pilars: en la integració dels recursos tant de salut com socials, encara molt fragmentats, l'expertesa en atenció geriàtrica i pal·liativa i les transicions assistencials són un element clau, amb el suport d'una atenció primària enfortida. Cal que la despesa creixent de Salut es reorienti cap a les persones grans o amb necessitats complexes o pal·liatives per promoure unes majors adequació, resolució i equitat.

Nou horitzó

Recentment hem acollit amb gran esperança **l'inici d'una etapa de transformació i modernització de l'atenció intermèdia**. S'ha donat impuls i concreció als nous plans estratègics establerts l'any 2023, iniciant realment la implementació d'un nou projecte d'atenció intermèdia, més enfocat a la comunitat i a col·laborar estretament amb l'atenció primària com a eina de valor afegit. Junts, ens comprometem a oferir una resposta integrada i millorada a les persones a les seves llars i en les residències, de manera més proactiva, efectiva, qualitativa i equitativa, comptant ja amb dades simplificades, però robustes, incorporant més tecnologia i promocionant més la recerca.

Segons una estimació del National Audit of Intermediate Care, del Regne Unit, **la inversió en atenció intermèdia per cada 100.000 habitants hauria de ser d'almenys 7 milions d'euros** (uns 6 milions de lliures), sense comptar les cures pal·liatives. A Catalunya, actualment, s'arriba amb prou feines als 5 milions d'euros per 100.000 habitants. D'acord amb aquestes estimacions, el pressupost actual de 408 milions d'euros hauria d'incrementar-se, com a mínim, fins als 570-600 milions d'euros a curt termini (equivalent a un 5% del pressupost de despesa directa de Salut), i continuar augmentant de manera progressiva per reforçar aquest sector. **Aquest lleu augment del pressupost implicaria un impacte real a la població, suposant inversions de rendibilitat immediata, mitjançant les quals gran part de les famílies de Catalunya se'n beneficiarien de manera directa.**

Esther Roquer
Presidenta Societat Catalana
de Geriatria i Gerontologia

Jordi Trelis
President Societat Catalano-
Balear de Cures Pal·liatives